

BOEKBESPREKING, NIEUWE PUBLICATIES

Het Dienstbodenhuis op Sanatorium Zonnestraal

De architecten van het "Nieuwe Bouwen", de in de jaren twintig opgekomen stroming die ook wel als "Nieuwe Zakelijkheid" of "Functionalisme" wordt aangeduid, bouwden niet voor de eeuwigheid. Deels was dit bewust omdat ze van mening waren dat de functie van een gebouw bepalend moest zijn voor het ontwerp, waardoor bij het teloor gaan van de functie het gebouw ook gerust mocht verdwijnen. Deels was het onbewust omdat men werkte met materialen waarmee toentertijd nog weinig ervaring was opgedaan, zoals beton.

Een voorname opdracht voor de architect zagen zij in het helpen bewerkstelligen van een betere maatschappij. Vooral het ontwerpen van gebouwen als scholen en ziekenhuizen was hiervan een uitdrukking. Licht en luchtig moesten deze gebouwen zijn. Een belangrijk voorbeeld van deze visie is het Sanatorium Zonnestraal, waarover in *Eigen Perk* al vaker is gepubliceerd. De aanhangers van het "Nieuwe Bouwen" hadden oog voor schoonheid, ze streefden door functioneel gebruik van materialen als staal, beton en glas *geen officiële maar een levende schoonheid na*. Dat die schoonheid, ondanks het functieverlies van veel van deze gebouwen, ook twee, drie generaties later de mensen zou blijven bekoren, hebben ze niet kunnen voorzien.

En zo zitten we dan thans, met name in Zonnestraal, 'opgescheept' met prachtige gebouwen die bouwkundig in zeer slechte staat zijn en waarvan de restauratie waanzinnig duur is. Zo duur, dat de acht miljoen gulden die de minister van WVC in 1994 voor de restauratie van Zonnestraal beschikbaar stelde, bij lange na niet toereikend was. Het zogenaamde "Dienstbodenhuis" viel hierdoor buiten de boot. Een groepje van zeven bouwkunde-studenten van de Technische Universiteit Delft nam hiermee geen genoegen: zij hadden Zonnestraal en vooral het Dienstbodenhuis in het hart gesloten. Op het symposium waar de beschikbaarstelling van de genoemde acht miljoen bekend werd gemaakt, vroegen zij het woord en presenteerden, in het kader van het 100-jarig bestaan van hun studievereniging "Stylos", een com-

pleetplan voor restauratie van het gebouwtje. De eerste reacties waren enthousiast maar het leek erop dat de benodigde gelden nooit bijeen gebracht zouden worden.

De restauratie-commissie gaf de moed echter niet op. Zeven 'kanjers' noemt professor Joop van Stigt – die de restauratie begeleidde – ze. En het lukte. Bij stukjes en beetjes werden de fondsen bijeengebracht, 24 studenten werden ingeschakeld en nog geen anderhalf jaar na de geruchtmakende 'inbraak' in het symposium kon de geheel geresatureerde Koepel in oktober 1995 officieel in gebruik worden genomen als bezoekerscentrum en tentoonstellingsruimte.

Over alles wat aan de feestelijke opening voorafging is nu een boekje verschenen. Een fraai uitzienende en zeer verzorgde tweetalige (Nederlands en Engels) publicatie met vele, uitstekende foto's. Op heldere wijze wordt uiteengezet wat het "Nieuwe bouwen" inhield, wat de rol van de "Algemeene Nederlandse Diamantbewerkers Bond" was bij de totstandkoming van Zonnestraal en hoe de restauratie verliep. De schrijvers vonden een uitgever met een duidelijke affiniteit met het functionalisme. Geen overbodige tierelantijnen: de lay-out is sober en er worden slechts twee lettertypen gebruikt. Iets te functioneel wellicht want de grootte van de letters is die welke normaliter voor voetnoten wordt gebruikt. Het kan nog net bij deze – uiteraard – schreefloze letter.

Jammer genoeg wordt dit alles ontsierd door de houterige Engelse vertaling. Dat de initiatiefnemers en uitvoerders van dit unieke project hun ervaringen ook aan Engelstalige collega's wilden doorgeven is vanzelfsprekend, maar hadden ze de vertaling niet even aan een *native speaker* met enig taalgevoel kunnen laten lezen?

Dit laatste neemt niet weg dat *Een zeer aangenaam verblijf* een van de betere boeken is die over een Hilversums monument(je) is verschenen. Warm aanbevolen.

Een zeer aangenaam verblijf : Het dienstbodenhuis van J. Duiker op sanatorium Zonnestraal / Aimée de Back, Sabine Berendsen en Camiel Berns. – Rotterdam : 010, 1996. 96 pp. : ill. ISBN 90 64502-88-9. Prijs f 34,50

LJW

NIEUWE PUBLICATIES

Atlas van de flora van het Gooi / Gertie Arts, Pieter Bogaers, Wim Briër e.a. / red. en onderzoek Aljos Farjon en Peter van der Linden. – Hilversum: St. Milieutijdschrift Gooi, Vechtstreek e.o. 1996. – 358 pp.: ill. : tab. : krtn. ISBN 90-74227-06-6. Prijs f 65,00
Op het eerste gezicht lijkt dit boek niet voor de hand te liggen als interessant voor de leden van een historische kring. Naast de beschrijvingen van ruim 900 soorten wilde planten wordt in deze publicatie echter ook een toelichting gegeven op de verandering van het landschap in de laatste eeuw(en). Onder meer wordt ingegaan op de akkergebieden, heidevelden, bosgebieden en de verstedelijkte omgeving.

Daar reed toen de Gooische : een historische tramrit van Amsterdam naar het Gooi : Groot fotoboek van het tramwegbedrijf der Gooische Tramweg Maatschappij N.V. / Meyn, R. / m.m.v. R. Bouwmeester en H.L. Groels. – Hilversum : Albis uitgeverij, 1996. – 216 pp. : ill. ISBN 90-70715-02-3. Prijs f 59,95

Dit boek bevat een enorme hoeveelheid ongepubliceerd fotomateriaal dat eigenlijk is blijven liggen na de twee publicaties van de heer W.I. Engel over deze Gooise tramlijn. De heer Meyn beschreef niet (nog eens) de geschiedenis maar juist door de informatieve bijschriften en korte illustratieve teksten verschaft hij een goede en boeiende aanvulling op de kennis over de 'Gooische Moordenaar'.

Potgieterlaan 7 : een herinnering / Sytze van der Zee. – Amsterdam : Prometheus, 1997. – 278 pp. ISBN 90-5333-456-4. Prijs f 29,90

Sytze van der Zee, voormalig hoofdredacteur van Het Parool, beschrijft op zeer persoonlijke wijze zijn ervaringen als kind van een vader die tijdens de oorlog enige tijd lid was van de N.S.B. Zijn naoorlogse jeugdjaren in Hilversum werden gedomineerd door de gevolgen die dit had voor het gezin en door de reacties van de omgeving.

Bovengenoemde publicaties zijn in te zien op de studiezaal van het Streekarchief voor het Gooi en de Vechtstreek te Hilversum (Oude Enghweg 23, ma.-vr. 13.00-17.00 uur)

NEDERLAND 1e emissie zeer uitgebreid voorradig op plaatnummers, kleuren en stempels.	NEDERLAND PUNTSTEMPELS uitgebreide voorraad met vele betere en lastige stempels.	NEDERLAND KLEIN-RONDSTEMPELS zeer uitgebreid voorradig met vele betere en zeldzame stempels, veel in luxe kwaliteit.	NEDERLAND verschillende tandingen en typen gewone en portzegels, uitgebreide voorraad w.b. vele lastige ex.
NEDERLAND vanaf 1852 gebruikt en ongebruikt vrijwel compleet leverbaar, ook grote voorraad postfrisse zegels.	OVERZEESSE RIJKS-DELEN uitgebreide voorraad met vele betere en zeldzame zegels en series.	EUROPESE LANDEN, ENGELSE KOL., U.S.A. met name de oudere zegels uitgebreid voorradig.	MOTIEFZEGELS grote voorraad bloemen, dieren, ruimtevaart, sport, enz. meest voor 1975.
Wij beoordelen betere en zeldzame zegels GRATIS voor u op kwaliteit en echtheid.		Wij zijn geïnteresseerd om grote verzamelingen of betere losse zegels te kopen.	
Bij verkoop via veilingen kunt u gebruik maken van onze vakkennis bij het verkavelen van uw verzameling, waardoor voor u een zo hoog mogelijke opbrengst verkregen wordt; de bemiddelingskosten zijn voor u slechts 5% van het verkoopbedrag.			
Filatelistische benodigdheden zoals: albums – insteekboeken – catalogi – loupes – hawidstroken – pincetten – enz.			
Verzamel postzegels – verzamel klassieke zegels		POSTZEGELHANDEL	
Winkel geopend dinsdag, donderdag en zaterdag 9.00-17.00 uur. Geen koopavond Parkeerruimte aanwezig Girorekening Bankrekeningnummer Rabobank		M. VAN DEN HEUVEL B.V. * inkoop - verkoop - taxatie * bemiddeling bij aan- en verkoop via veilingen * beleggingsadviezen Winkel Langestraat 59c 1211 GW Hilversum Telefoon 035-6212931 b.g.g. 035-5821927	
*** = postfris zonder plakker ** = ongebruikt met gom * = ongebruikt zonder gom o = gebruikt Uitsluitend prima kwaliteit		cert = certificaat lp = luchtpost Nederland en OR volgens cat. NVPH De prijzen zijn incl. BTW Leveringsvoorwaarden	
31 69 710 31 06 80 581 Loosdrecht		Aankopen boven f200,- franco. Betaling binnen 8 dagen, ons onbekende kopers levering tegen 2 referenties, of bij vooruitbetaling.	